

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XXXII. — Wydana i rozesłana dnia 30 lipca 1881.

81.

Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 19 lipca 1881,

dozwalające używania wysokomierza Jeanrenauda i Sp. systemu J. Weisera w gorzelniach opłacających podatek podług wyrobu i podające do wiadomości opis tegoż z rysunkiem i przepisem używania.

W porozumieniu z kr. węgierskiem ministerstwem skarbu pozwala się, aby gorzelnie opodatkowane podług wyrobu na zasadzie §§. 25 i 61 ustawy z dnia 27 czerwca 1878 o podatku od gorzałki używały także wysokomierzy Jeanrenauda i Sp. systemu J. Weisera urządzonych podług podanego tu opisu, z zachowaniem zasad przepisu używania poniżej zamieszczonego.

A. Opis

wysokomierza Jeanrenauda i Sp. systemu J. Weisera, przeznaczonego dla gorzelni opłacających podatek podług wyrobu.

Główne części składowe tego wysokomierza, na dołączonej rycinie wyobrazonego, są następujące:

1. Skrzynia zewnętrzna na wszystkie części przyrządu.
 2. Stągiewka alkoholometru z ciepłomierzem maksymalnym.
 3. Bęben mierniczy z liczydłem.
 4. Obydwa zbiorniki na próbki wysoku.
 5. Przyrządy do kontroli spoczynku bębna mierniczego, jakoto: huśtawka sygnałowa, dzwonek sygnałowy, tablica dat i tablica na napisy.
 6. Szczególne przyrządy bezpieczeństwa.
- Każdy przyrząd opatrzone jest firmą i liczbą bieżącą.

Tą samą liczbą opatrzone są wszystkie główne i większe części składowe.

1. Skrzynia zewnętrzna.

Skrzynia zewnętrzna **D**, Fig. 1 o 4 krawędziach zaokrąglonych zrobiona jest z grubej blachy żelaznej, zbitej w ścianie tylnej i jest ściśle połączona z podziurkowanym blatem spodnim z lanego żelaza.

Cztery wystające nóżki opatrzone są dziurkami z gwintem na szrubki dla przytwierdzenia do płyty podstawowej.

Pokrywa z lanego żelaza, składająca się z dwóch części przystających do siebie na zakładkę, zamyka się za pomocą 4 prętów w środku pokrywy schodzących się z sobą i urządzonych do położenia na nich plomby. Na tylnej części jest nasadka, prosto stojąca, przeznaczona na pomieszczenie stągiewki alkoholometru. Część ta zamknięta jest z przodu banią szklaną **L**, Fig. 2 kształtu połowy dzwona, przez którą obserwować można alkoholometr i ciepłomierz maksymalny.

2. Stągiewka alkoholometru.

Stągiewka alkoholometru **A**, Fig. 1, 2, 3 i 9 zrobiona z metalu brytańskiego składa się z dwóch przegród. Pierwsza przegroda przyjmuje wyskok, wchodzący z węzownicy i doprowadza go za pomocą przelewnicy **t**, Fig. 2, opatrzonej czarką na przelew, do drugiej przegrody, kształt muszli mającej i opatrzonej wstawionem sitkiem **n**, skąd przez rurę kolankowatą **m**, szrubami przytwierdzoną i na podpórcie żelaznej spoczywającą, dostaje się do bębna mierniczego. Powyżej otworu przypływowego umieszczony jest otwór, przeciekami nakryty, którym wychodzić może w kierunku strzałki powietrze, wchodzące także z węzownicy. W przedniej ścianie pierwszej przegrody powyżej przelewnicy, w której osadzona jest wałka na alkohol, umieszczony jest ciepłomierz **f**.

Około górnego brzegu przegrody przedniej osadzona jest rynienka, która w razie nadto silnego przypływu, chwyta wyskok przyskający na banię szklaną i otworami prowadzącymi do wnętrza, spuszcza go do tej przegrody i dalej do bębna mierniczego.

Stągiewka alkoholometru połączona jest stale ze skrzynią 4 grubymi szrubami.

3. Bęben mierniczy z liczydłem.

Bęben mierniczy **B**, Fig. 2, 3, 4 i 5 zrobiony podobnie z metalu brytańskiego, ma średnicy 48 centymetrów i jest podzielony na 3 przegrody (przegrody miernicze) równej wielkości. Pojemność wynosi za całym obrotem ściśle 20 litrów, z których na jedną przegrodę przypada część trzecia.

Wyskok przypływa ze stągiewki alkoholometru przez wzmiankowaną wyżej rurę **m**. Odpływa otworem **l**, Fig. 4 na obwodzie bębna. Oś jest stalowa i w miejscach oparcia osłónkami niklowymi a dalej metalem brytańskim powleczone i spoczywa z jednej strony na łożysku poprzecznym z niklu w rurze **m**, z drugiej strony w łożysku agatowym, które przytwierdzone jest do przedniej ściany skrzyni przyrządu; nad tem łożyskiem umieszczona jest bańka z oliwą, która sama przez się oś natłuszcza. Na końcu, po nad to łożysko wystającym, połączona jest oś bębna za pomocą zworki krzyżowej **g**, z osią liczydła, które osadzone jest w przedniej ścianie skrzyni.

Licydło **G**, Fig. 1, 2 składa się z płyty metalowej z odpowiedniami otworami, w których umieszczonych jest 6 tarcz z cyframi szkłem zabezpieczonych, z których 5 w wyższym rzędzie, leży w jednej linii a jedna głębiej. Tarcza głębiej leżąca zaznacza wypróżnienia pojedynczych przegród mierniczych cyframi 6·66, 13·3 a za trzeciem wypróżnieniem, które oznacza się 0, przenosi ogólną

pojemność bębna mierniczego, wynoszącą ściśle 20 litrów, na pierwszą górną tarczę.

Zaznaczanie postępuje stopniowo aż do $9\cdot9980 + 13\cdot3$; zera po tej liczbie następujące na wszystkich tarczach (00000·0) wyrażają liczbę 100.000. Szereg górny odczytywać należy w porządku arytmetycznym i dolieżyć cyfrę pokazującą się na dolnej tarczy.

Na osi bębna umieszczona jest zastawka dla ochrony liczydła.

Z przegród bębna mierniczego dostaje się wyskok do niecułek odpływowych C, Fig. 2, 3, 5 i 6 zrobionych z metalu brytańskiego, następnie otworem, znajdującym się tuż przy dnie tych niecułek, do przedkomórki poczem rurą odpływową a opuszcza przyrząd. Otwór ten zabezpieczony jest od wpływów zewnętrznych zasłoną, umieszczoną w przedkomórecie.

Działanie i urządzenie bębna poznać można łatwo z Fig. 4 dołączonej ryciny, na której ściana przednia jest odjęta. Przegrody miernicze napełniają się przez rozpory k z kanału środkowego, wypróżniają przez otwory l, l 1, l 2 na obwodzie bębna. Gdy pierwsza przegroda całkiem się napełni, wznosi się wyskok w kanale tak wysoko, aż się dostanie do rozporu wchodowego drugiej przegrody. Wyskok wchodzący odtąd do drugiej przegrody sprawia wkrótce znaczną przerwagę i wprawia bęben w ruch obrotowy na lewo. Wyskok pierwszej przegrody wychodzi otworem l a druga przegroda zajmuje to samo położenie, które wprzód miała przegroda l.

4. Dwa zbiorniki na próbki.

Dwa zbiorniki na próbki F, F₁, Fig. 7 i 8 zrobione z miedzi pobielonej, służą do chwytania próbek wyskoku, który mierzy bęben mierniczy. Do oddzielania tych próbek umieszczony jest na tylnej ścianie bębna dla każdej przegrody czerpak podwójny q, Fig. 2 od zewnątrz całkiem zakryty, oznaczonej pojemności, który jest w związku z wnętrzem odpowiedniej przegrody mierniczej. Gdy się przegrody miernicze wypróżniają, czerpaki te napełniają się i wylewają następnie swój wyskok lejkami o i o₁ do dolnych lejków, które się pod nimi znajdują. Przez ten ostatni dostają się próbki do pomienionych zbiorników a to przez lejek o do zbiornika dla zwykłej przez lejek o₁, do zbiornika dla nadzwyczajnej kontroli.

Obadwa zbiorniki na próbki leżą pod niecułką odpływową C a mianowicie ten, który służy do zwyczajnej kontroli, w przedniej a służący do nadzwyczajnej kontroli w tylnej połowie.

Pojemność pierwszego wynosi około 18, ostatniego około 16 litrów, kształt ich zależy od ich położenia a widać go na Fig. 7 i 8.

Otwór przyprływowy dla próbek wyskoku umieszczony jest w górnym dnie zbiorników i zabezpieczony, przez zamknięcie pływem, od parowania. Powietrze, pływem wyparte, uchodzi z każdego zbiornika na próbki małym otworkiem, znajdującym się w najwyższym miejscu rurki przyprływowej. Ażeby można było kontrolować ubytek odsetków alkoholu, na który wyskok próbowany jest wystawiony w czasie, gdy się znajduje w zbiornikach, wstawione jest w każdy zbiornik naczynie p i p₁, szczelnie zamknięte, około 1/2 litra w sobie mieszczące. Do tych naczyń, po oddaleniu szrub, wlewa się przez rurki do napełnienia c i c₁, za pomocą lejka, wyskok oznaczonej ilości odsetków alkoholu, każde naczynie wstawione zostaje w związku z przestrzenią powietrzną swego zbiornika za pomocą rurki umieszczonej w jego górnym dnie.

Wyskok znajdujący się w naczyniach wstawionych, spuszcza się za pomocą kurków 2, 2₁, Fig. 7 i 8.

Porównanie odsetków alkoholu z ich pierwotną ilością okaże stratę odsetków alkoholu.

Zbiornik na próbki **F** wypróżnia się za pomocą kurka 1. Kurek ten, jakoteż kurek naczynia wstawionego dostępny jest przez drzwiczki, umieszczone w przedniej ścianie skrzyni z kutego żelaza, które na rycinie Fig. 1 są odjęte.

Obadwa kurki zbiornika do kontroli nadzwyczajnej **F**₁, leżą przy lewej ścianie bocznej i podobnie dostępne są przez drzwiczki w skrzyni zwierzchniej. Dna zbiorników na próbki i naczyń wstawionych są ku kurkom odpowiednio pochylone, aby mogły się całkowicie wypróżniać.

5. Przyrząd do kontrolowania spoczynku bębna mierniczego.

Gdyby bęben z jakiegokolwiek przyczyny stanął, wyskok znajdujący się w nim, spiętrzy się, aż zacznie wychodzić lejkiem przelewu **d**, Fig. 2 i 3 umieszczonym w środku ściany przedniej.

Pod tym lejkiem umieszczona jest na wewnętrznej stronie ściany przedniej niecułek odpływowych huśtawka **K**, Fig. 2 poziomo leżąca, z jednej przegrody złożona, obracająca się około osi, która napelnia się odchodzącym spirytusem, i gdy nastąpi przewaga, obraca się w prawą stronę. W skutek tego drażek, umieszczony po lewej stronie tejże, wprawia w ruch dzwonek sygnałowy **II**, Fig. 1 i 2 w przedniej ścianie skrzyni osadzony, który daje sygnał kilka minut trwający i daleko słyszalny. Jednocześnie ukazuje się przed szybą szklaną nad nim osadzoną, płyta **s**, Fig. 1 i 2 wyraźnym napisem „Spoczynek“ opatrzona, która służy za dalszy sygnał. Zarazem tablica dat **J**, Fig. 1 z tąż płytą w związku będąca, która aż dotąd była nieruchoma, zostaje zamknięta, tak, że miesiąc i dzień nie może już być zmieniony.

Ta tablica dat znajduje się na przedniej ścianie skrzyni przyrządu, zabezpieczona jest od zewnątrz grubym szkłem i składa się z dwóch tarcz, dających obracać się na osi za pomocą grubych kluczów na zewnątrz wystających a które zawierają nazwiska miesięcy i cyfry dni miesiąca.

Każda z tych tarcz opatrzona jest kółkiem hamulcowem zębata i należącym do niego hamuleczykiem, dla przeszkodzenia ruchowi w tył. Ruch naprzód (ustawienie) tarczy miesiący, odbywa się tym sposobem, że wystający na zewnątrz na przedniej ścianie skrzyni, klucz obrotowy w kształcie lejka, trzeba obrócić z prawej strony ku lewej; ruch zaś tarczy dni tym sposobem, że klucz skrzydłowy, z lejkowatego wystający, obrócić należy z lewej strony w prawą.

Gdy bęben stanie, obadwa rzeczne kółka hamulcowe zostaną zamknięte przez spadnięcie drażka umieszczonego nad tablicą dat, tak, że tarcze dopóty nie będą mogły się poruszyć, dopóki drażek nie zostanie podniesiony i na swoim podparciu położony.

O spoczynku bębna przekonać się jeszcze można w następujący sposób: Na przedniej i lewej ścianie bocznej niecułek odpływowych **C** umieszczone są od zewnątrz zbiorniki **b** u, Fig. 3, 5 i 6 mające około 200 cent. sz. pojemności.

Część wyskoku, ponad huśtawką płynącego, doprowadzona zostaje do tych naczyń za pomocą rurek rozprowadzających, będących z niemi w związku. Po napelnieniu, co następuje, gdy przepłynie około 10 litrów, naczynia te zostają napelnione, dopóki ich osoba do tego upoważniona nie wypróżni. Wypróżnia się

za pomocą kurków 3 i 3₁, które dostępne są przez drzwiczki w skrzyni tak samo jak kurki zbiorników na próbki i naczyń wstawionych. Tu nadmienić należy, że rurki tych kurków przełożyć trzeba z dołu do góry. Wyskok, który wszedł podczas spoczynku bębna mierniczego, wychodzi także z przyrządu otworem a.

6. Szczególne przyrządy bezpieczeństwa.

a) Zabezpieczenie otworu odpływowego skrzyni przyrządu.

Ażeby się przekonać, czy przez otwór odpływowy skrzyni przyrządu nie wywierano z zewnątrz jakiego wpływu na działanie bębna, przylutowany jest naprzeciwko tego otworu w przedkomórcie niecułek odpływowych, kapturek od dołu otwarty.

Gdyby tu np. próbowano świdrować, chcąc wpływać na działanie bębna, musiano by najprzód prześwidrować przednią i tylną ścianę kapturka, ale w takim razie, wyskok częściowo dostałby się zrobionym otworem przez przedziurawione ściany skrzyni na płytę podstawową a stąd spłynąłby przez jej wydrążoną nóżkę po podstawie.

b) Środki do zapobieżenia spiętrzaniu się wyskoku w niecułce odpływowej.

Gdyby przez spiętrzenie się wyskoku w niecułce odpływowej usiłowano wpłynąć na działanie bębna, w takim razie działanie bębna nie zostanie przerwane, wyskok przeleje się przez przelewnicę e, Fig. 3, 5 i 6 w przedkomórcie osadzoną, i odpłynie tą samą drogą z płyty podstawowej.

c) Przyrząd do przekonania się o wprowadzeniu pary.

Do przekonania się, czy nie wprowadzono pary do przyrządu, służy wzmiankowany już ciepłomierz maksymalny f w stągiewce alkoholometru osadzony, który przeznaczony jest nadto do wskazywania palaczowi zawsze dokładnie temperatury w stopniach Celsiusa. Skala wyrównawcza tego ciepłomierza stoi zawsze w płynie a połączona z nią i na tarczy wyraźnie widzialna czarna skazówka stosuje się dokładnie do podnoszenia się i obniżania ciepłoty dopływającego wyskoku.

Gdy się temperatura podnosi, pierwsza skazówka zabiera zawsze z sobą drugą żółtą (do kontroli służącą) a gdy się obniża, zostawia ją w miejscu najwyższym.

Rzeczoną skazówkę do kontroli, która ubezpieczona jest plombą, sprowadzić może po usunięciu plomby na 15 stopni tylko osoba do tego upoważniona.

d) Środki do zapobieżenia, aby osady nie wchodziły do zbiorników na próbki.

Jak już nadmieniono, czerpaki, które od zewnątrz są całkiem zamknięte, i których końce wchodzi do lejków o i o₁, Fig. 2, zasilane są z wnętrza przegród mierniczych; lejki te, jakoteż lejki spodnie, które biorą w siebie ilość próbna i doprowadzają do zbiorników na próbki, są całkiem okryte kapą szczelnie zamykającą i do plombowania urządzoną.

e) Plombowania.

Celem zabezpieczenia połączenia krezowego stągiewki wysokomierza z rurą przypląwywą, głowy szrub krezowych przedziurawione są na włożenie sznurka,

który ma być wzięty pod zamknięcie urzędowe. Celem zabezpieczenia rury, którą wyskok z przyrządu dalej wychodzi, mutra holenderska, łącząca tę rurę z przyrządem, ma w wieńcu otwór, przez który można przewlec sznurek, połączyć go z uszkiem do ściany skrzyni przynitowanem i zamknąć. Szruby łączące szrubę holendra ze skrzynią przyrządu, osłonięte są wieńcem umieszczonym na mutrze holenderskiej tak, że nie można ich ani odkręcić ani wyjąć.

Do urzędowego zamknięcia przyrządu potrzebne są zewnątrz tylko 3 plomby, mianowicie po jednej przy wzmiankowanych wyżej drzwiczkach bocznych i jedna przy sworzniach zamykających pokrywę skrzyni. Wewnątrz przyrządu znajdują się urządzenia do umieszczenia zamknięcia urzędowego na ciepłomierzu maksymalnym, na kapie ochronnej osłaniającej lejki, służące do oznaczania stopni i na liczydłe.

f) Cylinder cynkowy.

Cylinder cynkowy, wewnątrz biało polakierowany, zewnątrz polerowany, składa się z trzech części a mianowicie z płaszcza z dwóch części złożonego i pokrywy, która go od góry zamyka. Obie części płaszcza są w 4 krawędziach zaokrąglone i schodzą się w środku przyrządu ze spinkami i uszkami, umieszczonymi wewnątrz na ścianach bocznych. Przednia część ma wycięcie na rurę odpływową i drugie do odczytywania oznaczeń liczydła i do obserwowania tablicy dat i płyty na napisy, tudzież drzwiczki urządzone do oplombowania, które odpowiadają drzwiczkom w skrzyni przyrządu, prowadzącym do kurków upustowych dla zwyczajnej kontroli. Część tylna, której ściana tylna jest w środku podwyższona aż do rury przypływowej, ma w lewej ścianie bocznej podobnież drzwiczki, urządzone do oplombowania, które odpowiadają drzwiczkom umieszczonym w skrzyni przyrządu, prowadzącym do kurków upustowych dla kontroli nadzwyczajnej.

Pokrywa ma nasadkę odpowiadającą stągiewce alkoholometru, która od przodu, dla zabezpieczenia dzwonka szklanego, osadzonego w pokrywie przyrządu, zamknięta jest kratą drucianą, odpowiadającą kształtowi tego dzwonu. W miejscu przed alkoholometrem i ciepłomierzem maksymalnym, krata rzeczona jest wycięta, tak, że oba przyrządy można obserwować bezpośrednio przez banię szklaną.

W ścianie tylnej, zamykającej tę nasadkę, umieszczony jest u góry, w miejscu odpływu powietrza w stągiewce alkoholometru otwór, osłonięty kapą; od dołu wycięcie, którego brzegi otaczają rurę przypływową, i zachodzą w zakładce na tę część tylnej ściany płaszcza, która od dołu otacza rurą przypływową. Zresztą pokrywa zamyka na około płaszcza zewnątrz na zakładkę. Przy nakrywaniu przyrządu walcem, najprzód wysuwa się tylną część płaszcza od tyłu na płycie podstawowej aż ją ściana tylna zamknie; potem posuwa się część przednią od przodu w tył tak, że przylutowane spinki wejdą w uszka na tylnej części i brzegi ścian bocznych się zejdą.

Przez uszka na wewnętrznych ścianach bocznych ponad sobą przytwierdzonych, wsuwa się z góry sworzeń, przez co obie części zostają z sobą mocno połączone.

Pokrywa od góry położyć się mająca zakrywa te sworznie i zamyka cylinder zwierzchni. Rozpór, znajdujący się w ścianie przedniej, pod rurą odpływową zasłania blacha ochronna, urządzone do położenia zamknięcia urzędowego.

Płaszcza i pokrywa mają po dwa uszka na sznurek do zamknięcia.

B. Przepis

używania wyskokomierza Jeanrenauda i Sp. systemu J. Weisera dla gorzelni opłacających podatek podług wyrobu.

I. Wyskokomierz utworu rzeczonej firmy, gdy ma być ustawiony w gorzelni opłacającej podatek podług wyrobu, powinien być do tego celu uwierzytelniony przez jeden z c. k. urzędów miar i wag do tego upoważniony, i opatrzony świadectwem uwierzytelnienia, tudzież znakiem urzędu miar i wag.

Także dalsze używanie wyskokomierza Jeanrenauda i Sp. uwierzytelnionego i już ustawionego, w opodatkowaniu podług wyrobu, zależy od tego, aby zawsze był pod zamknięciem urzędowym, wyjąwszy czas, w ciągu którego odbywały się dochodzenia urzędowe.

II. Wyskokomierz do opodatkowania gorzelni podług wyrobu ustawiony być powinien pod dozorem wykonawców Władzy skarbowej do tego ustanowionych, w obecności przedsiębiorcy gorzelni lub jego zastępcy.

Zanim się ustawianie zacznie, wykonawcy Władzy skarbowej zbadać mają, czy plomby, któremi c. k. urząd miar i wag zamknął wieko skrzyni przyrządu i drzwiczki skrzyni do kontroli przeznaczone, są nienaruszone.

Jeżeli w tym względzie nie zachodzi żadna wątpliwość, wykonawcy skarbowi, odjąwszy zamknięcia urzędowe, mają przyrząd otworzyć i usunąwszy środki, które wewnątrz podczas przewozu ubezpieczały, zbadać, czy która z części wewnętrznych nie uszkodziła się w przewozie. Mianowicie przekonać się przez obracanie bębna z prawej strony w lewą, czy porusza się łatwo w tym kierunku i czy huśtawka sygnałowa obraca się łatwo około osi.

Jeżeli i to badanie żadnych nie nasunie wątpliwości, napelnąć należy bańkę nad łożem osi bębna mierniczego, czystą oliwą, huśtawkę sygnałową ułożyć poziomo, dzwonek sygnałowy ustawić, płytę na napisy podnieść i położyć na opieradle, skazówkę do kontroli u ciepłomierza maksymalnego postawić w miejscu ciepłoty normalnej i na nim, jakoteż na kapie lejka do oznaczania stopni i na zamknięciu liczydła położyć plomby urzędowe, przyrząd zamknąć i ubezpieczyć z zewnątrz pieczęcią urzędową.

III. Do ustawienia wyskokomierza przystąpić wolno tylko wtedy, gdy poprzedzające badanie nie wykryło nic zasługującego na zarzut.

Ustawiając zaś, trzymać się należy ściśle przepisów obowiązującej ustawy z dnia 27 czerwca 1878 o opodatkowaniu gorzałki i przepisu §. 16, l. 1 i 2 rozporządzenia wykonawczego z dnia 3 lipca 1878.

Płyta podstawowa, łącząca wyskokomierz z podstawą, z cegieł wymurowaną, mającą w środku miejsce próżne, zrobiona być musi z lanego żelaza i mieć nóżkę wydrążoną z kotwicą i powinna być tak wmurowana, ażeby umieszczony na niej znak w kształcie gwiazdy, wskazujący tę stronę przyrządu, w której jest liczydło, był umieszczony od przodu.

Widzieć ją można na dołączonej rycinie, równie jak utwierdzenie w podstawie.

Wyskokomierz, stojący na płycie podstawowej, trzeba do niej przyskrubować. Do tego celu znajdować się muszą w czterech rogach tejże płyty otwory, opatrzone krokiem szrubowym, które odpowiadają otworom w dnie skrzyni przyrządu, przeznaczonym na włożenie szrub utwierdzających.

Szruby te przykręcić trzeba mocno i zabezpieczyć je od nieupoważnionego zwolnienia żelaznemi pręcikami, opatrzonemi na jednym końcu główką a na

drugim końcu uszkiem, przetykając taki pręcik przez każde dwie przewiercone głowy szrub i kładąc plombę urzędową na końcu jego opatrzonym w uszko.

IV. Wyskokomierz łączy się z oziębialnikiem przyrządu do pędzenia tym sposobem, że rurę łączącą (§. 61, l. 7 ustawy o opodatkowaniu gorzalki) spaja się z jednej strony ze stągiewką wyskokomierza za pomocą krezy do przyrządu przydanej, z drugiej strony za pomocą drugiej krezy, szrubami, których głowy przewiercone są do oplombowania. Rurę łączącą osłonić należy rurą zwierzchnią, o czym traktują §. 61, l. 7 ustawy o opodatkowaniu gorzalki i §. 16, l. 6 przepisu wykonawczego do tejże. Rurę odpływową, którą wyskok z przyrządu wychodzi, łączy się z nim za pomocą mutry holenderskiej do przyrządu przydanej i bierze także pod zamknięcie urzędowe.

V. Cylinder cynkowy (A, lit. f), którego wymaga §. 61, l. 1, zakłada się na przyrząd po ustawieniu tegoż i utwierdzeniu według przepisu, poczem bierze się go pod zamknięcie urzędowe. Następnie zapisuje się stan liczydła, jakoteż stanowisko skazówki do kontroli u cieplomierza maksymalnego i spisuje się protokół całej czynności, który podpisać ma także przedsiębiorca gorzelni lub jego zastępca.

VI. W dniu otwarcia ruchu gorzelni, która opłacać ma podatek podług wyrobu, lub najpóźniej w trzy dni po otwarciu, naczynia wstawione, do przekonania się o ubywaniu odsetków alkoholu służące, napełnione będą wyskokiem, mającym ściśle albo prawie tyle odsetków alkoholu, ile średnio posiada ich wyrób według obliczenia na zasadzie §. 62 ustawy o opodatkowaniu gorzalki.

Zbadaną ilość odsetków alkoholu zapisać należy w rejestrze gorzelnianym, jak tylko zamknięcie urzędowe, do tej czynności urzędowej odjęte, położone zostanie napowrót na skrzyni przyrządu i na cylindrze cynkowym.

Ta sama czynność urzędowa odbywa się, ile razy po przerwie fabrykacyi, w ciągu której nastąpiło ostatnie miesięczne obliczenie podatku od gorzalki, rozpoczyna się na nowo ruch gorzelni w tej samej kampanii rocznej. Rozumie się samo przez się, że za każdym razem, gdy w ciągu kampanii rocznej naczynie wstawione wypróznione będzie celem zbadania jego treści, trzeba natychmiast napełnić je napowrót wyskokiem i zapisać w rejestrze gorzelnianym, ile tenże zawiera odsetków alkoholu.

Wyskoku potrzebnego do napełnienia naczyń wstawionych, dostarczyć ma gorzelnia, której też zwrócony będzie ostatek do dalszego użytku nie potrzebny.

VII. W celu oznaczenia, ile wyskoku przepłynęło przez wyskokomierz i ile ten wyskok zawierał odsetków alkoholu, postępuje się w sposób następujący:

1. Najprzód bada się dokładnie, czy zamknięcia urzędowe, na przyrządzie do pędzenia, oziębialniku, rurze zwierzchniej osłaniającej rurę łączącą oziębialnik z wyskokomierzem, na cylindrze walcowym tego ostatniego itd. są nienaruszone i czy cel ich nie został udaremniony.

Wszystko, co było do zarzucenia, będzie urzędownie stwierdzone.

2. Następnie wstrzymuje się na czas krótki ruch przyrządu do pędzenia, zapisuje się w rejestrze gorzelnianym to, co wskazuje liczydło wyskokomierza, jakoteż stan skazówki do kontroli u cieplomierza maksymalnego i stan tablicy dat i odejmuje się tak cylinder cynkowy od wyskokomierza, jak i rurę zwierzchnią od rury łączącej. Ściany wewnętrzne cylindra cynkowego, jakoteż ściany zewnętrzne skrzyni przyrządu i jego połączenie z podstawą, tudzież części wewnętrzne rury zwierzchniej i części zewnętrzne rury łączącej obejrzeć należy z równą starannością i stwierdzić urzędownie wadliwość, jeżeliby się znalazły.

Również stwierdzić należy urzędownie stan skazówki do kontroli u ciepłomierza maksymalnego, posunąć tę skazówkę na 15 stopni i wziąć na nowo pod zamknięcie urzędowe.

3. Teraz wkłada się rurę zwierzchnią napowrót na rurę łączącą a ściany boczne cylindra cynkowego naokoło przyrządu i na obudwu kładzie się napowrót zamknięcie urzędowe.

4. Otwiera się potem w cylindrze cynkowym i w skrzyni przyrządu drzewiczki prowadzące do rurki odpływowej na próbki wysoku do zwykłej kontroli, aby najprzód zbadać, czy znajdujące się tam naczynie do sprawdzenia przerwy w działaniu bębna mierniczego zawiera płyn czy nie.

Gdyby zawierało płyn i gdyby także inne urządzenia, służące do sprawdzenia spoczynku bębna (A, l. 5) toż samo okazywały, a przeszkoda w działaniu bębna nie była oznajmiona, uczyniony będzie zarzut defraudacyi.

5. Po dokonaniu powyższych czynności, próbki wysoku do zwyczajnej kontroli ściągnięte będą całkowicie do czystego i suchego naczynia, z sobą zmieszane i za pomocą przepisanego alkoholometru oznaczony będzie ich stopień.

Toż samo uczynić należy z wysokiem w naczyniu, zostawionem kontroli zwyczajnej.

Jeżeli wyskok ten okaże ubytek stopnia alkoholu o więcej niż $\frac{1}{3}$ stopnia alkoholometru, ilość tego ubytku doliczona będzie do stopni alkoholu, otrzymanych przez zbadanie próbek wysoku.

Gdyby się zdarzyło, że w skutek nader ograniczonego ruchu gorzelni, ściągnięte próbki wysoku nie wystarczają do odpowiedniego napełnienia naczynia, użytego do oznaczenia ich stopnia, natenczas obwija się to naczynie nicią w miejscu, do którego próbki spirytusu dochodziły i ocenia się na oko, ilekroć trzeba by powiększyć ich objętość, aby się naczynie całkiem lub z czubem napełniło. Następnie wlewa się próbki wysoku do innego naczynia czystego i suchego, napełnia się tanto naczynie czystą wodą, mającą około 12 stopni Reaumura ściśle aż po nitkę, tyle razy, ile według poprzedniego ocenienia potrzeba do napełnienia go a względnie przepelnienia i części wody, tym sposobem odmierzone, dolewa się do próbek wysoku.

Oznaczywszy stopień tej mieszaniny wody i wysoku, można na zasadzie jej odsetków alkoholu obliczyć w przybliżeniu, ile odsetków alkoholu mają same próbki wysoku.

Jeżeli np. potrzeba dwa razy (w ogólności n razy) więcej wody niż objętość próbek wysoku wynosi, tak, że próbki razem z dolaną wodą mają objętość trzy razy (w ogólności $n + 1$ razy) większą od pierwotnej i jeżeli mieszanina ta miała $26\frac{1}{2}$ (w ogólności m) stopni alkoholometru, tedy same próbki mają $26\frac{1}{2} \times 3 = 79\frac{1}{2}$ (w ogólności $[n + 1] m$) stopni alkoholometru, t. j. tyle razy więcej niż mieszanina, ile razy objętość ich mieści się w objętości mieszaniny.

Ażeby przez używanie małych naczyń ograniczyć do bardzo małej liczby przypadków potrzebę uciekania się do tego środka pomocniczego, a zarazem wynikiem oznaczania stopni, zapewnić potrzebną miarę dokładności, używać należy do oznaczania odsetków alkoholu w próbkach wysoku takich alkoholometrów, których podziałka dochodzi nie od 0 aż do 100 stopni, lecz tylko od 75 aż do 96 stopni, a której każdy stopień podzielony jest na pięć części.

Przedsiębiorcy gorzelni, którzy obawszy opodatkowanie podług wyrobu, posiadać muszą na mocy §. 64 ustawy o opodatkowaniu gorzałki (Dz. u. p. 1878, Nr. 72) w gorzelniach swoich alkoholometr studzielny, przepisane urządzenia,

nabywać mogą za pośrednictwem Władzy skarbowej I instancyi za zwrotem kosztów wyrobu, alkoholometry tego rodzaju sprawdzone podług przepisów Porządku miar i wag (Dz. u. p. 1862, Nr. 171, §§. 33 aż do 36), mające długości 30 centymetrów, z których 16 centymetrów przypada na część pływającą a 14 centymetrów na szyjkę z odpowiedniami naczyniami do zanurzania.

6. Kontrola zwyczajna kończy się po zbadaniu wzmiankowanem w powyższym ustępie, ponownem napełnieniem naczynia wstawionego.

Przystęp do rurek kontroli zamyka się, pokrywę cylindra cynkowego zakłada na nowo i ubezpiecza zamknięciem.

Zresztą przy kontroli zwyczajnej można zaniechać odejmowania cylindra cynkowego i rury zwierzchniej, jeżeli stosunki ruchu gorzelni lub inne okoliczności nie dają powodu do ściślejszego badania.

7. Do kontroli nadzwyczajnej wykonywa się najprzód czynności wzmiankowane pod 1 aż do 3 włącznie.

Wykonywa się także czynność urzędową, wskazaną w ustępie 4 co do naczynia kontroli zwyczajnej, służącego do przekonania się o spoczynku bębna mierniczego. Wszakże stopień próbek wysokości o czym jest mowa poniżej, oznacza się tylko wtedy, gdy można przypuszczać, że próbki te napełnią naczynie do zanurzania najmniej do połowy.

Dalsze postępowanie w kontroli nadzwyczajnej obejmuje oznaczenie stopni próbek wysokości do tejże kontroli przeznaczonych, odjęcie pokryw skrzyni przyrządu i oznaczenie wysokości w naczyniu wstawionem, do tejże kontroli służącym, tudzież zbadanie naczynia będącego przy huśtawce do przekonania się o spoczynku bębna mierniczego, nakoniec obejrzenie wewnętrznych części przyrządu.

Przy oznaczaniu stopnia próbek wysokości, przeznaczonych do kontroli nadzwyczajnej i wysokości z naczynia wstawionego, do tej kontroli przeznaczonego, postępować należy tak samo, jak przy oznaczaniu stopnia płynów próbnych kontroli zwyczajnej.

Wyników oznaczania stopnia nie bierze się wprawdzie za podstawę do obliczenia podatku od gorzałki, lecz notuje się je w formie uwagi w rejestrze gorzelnianym i porównywa z wynikami kontroli zwyczajnej, zapisanymi w rejestrze.

Wynik badania naczynia znajdującego się przy huśtawce a służącego do przekonania się o spoczynku bębna mierniczego zapisuje się także w rejestrze gorzelnianym. Zarazem gdyby w pierwszym naczyniu znaleziono płyn i gdyby inne przyrządy okazywały także spoczynek bębna mierniczego, a od czasu ostatniej poprzedzającej kontroli nadzwyczajnej ani uwiadomienia o przerwie w działaniu bębna mierniczego nie uczyniono, ani zarzut defraudacyi z powodu takiej przerwy nie był wyniesiony, uczynić należy zarzut defraudacyi.

Wewnętrzne części wyskokomierza o tyle tylko oglądać należy, o ile to da się uczynić bez odejmowania i wyjmowania tych części. Gdyby się znalazły wady, należy je urzędownie stwierdzić a gdyby psuły dokładność oznaczeń wyskokomierza, używanie nadal tego wyskokomierza do opodatkowania będzie zabronione.

Gdyby zaś sito stągiewki alkoholometru było zatkane, wykonawca Władzy skarbowej sam je oczyści i bańkę na oliwę, umieszczoną nad łożami osi bębna, napełni odpowiednią oliwą, której dostarczyć ma gorzelnia.

Gdy w taki sposób zadanie kontroli nadzwyczajnej co do kontroli nadzwyczajnej będzie spełnione, wziąć należy napowrót pod zamknięcie urzędowe

pokrywę skrzyni przyrządu, drzwiczki do kurków kontroli w skrzyni przyrządu i w cylindrze walcowym, tudzież pokrywę tego ostatniego.

VIII. Przynajmniej raz w ciągu każdej kampanii rocznej, dwóch wykonawców Władzy skarbowej skontrolować ma w gorzelnii oznaczenia ilości na wysokomierzu, mierząc wyskok z niego wypływający i porównywając wynik tego zmierzenia z oznaczeniem ilości na wyskokomierzu.

Z tą kontrolą łączy się także próba, czy przyrządy, które mają zapowiadać przerwę w działaniu bębna mierniczego a względnie o niej przekonywać, są jeszcze skuteczne, czy więc, gdy bęben mierniczy zatrzyma się podczas przepływu wyskoku, huśtawka i dzwonek poruszają się i czy odnośne naczynia do stwierdzenia służące, napelniają się wyskokiem, czy się płyta na napisy wysuwa i tablica dat zostaje zamknięta.

Mała ilość wyskoku, która podczas próby nie zmierzona przez wyskokomierz przepłynie, ocenia się, zapisuje po ocenieniu w rejestrze gorzelnianym i przy obliczeniu miesięcznem podatku od gorzałki, dolicza do ilości oznaczonej za pomocą wyskokomierza.

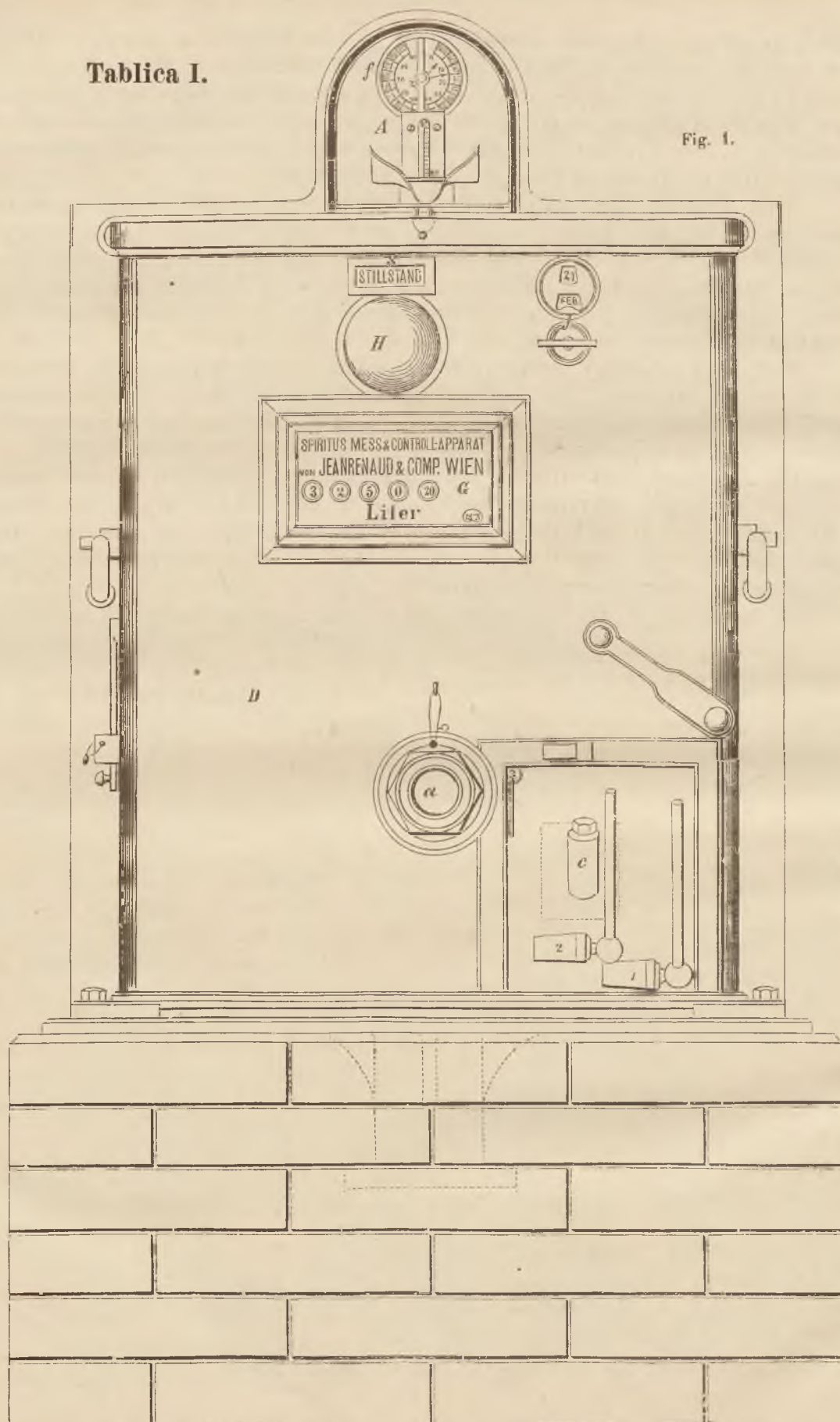
IX. Przedsiębiorca gorzelnii lub jego następca obowiązany jest w każdym dniu ruchu razem z pierwszym zapisaniem stanu liczydła (§. 73, lit. c ustawy o opodatkowaniu gorzałki) ustawić tablicę dat, znajdującą się w skrzyni przyrządu na dniu właściwym i w pierwszym dniu ruchu każdego miesiąca o tym samym czasie, na właściwym miesiącu.

Do tego celu oddane mu będzie zamknięcie kapy, zasłaniającej oba klucze.

Dunajewski r. w.

Tablica I.

Fig. 1.

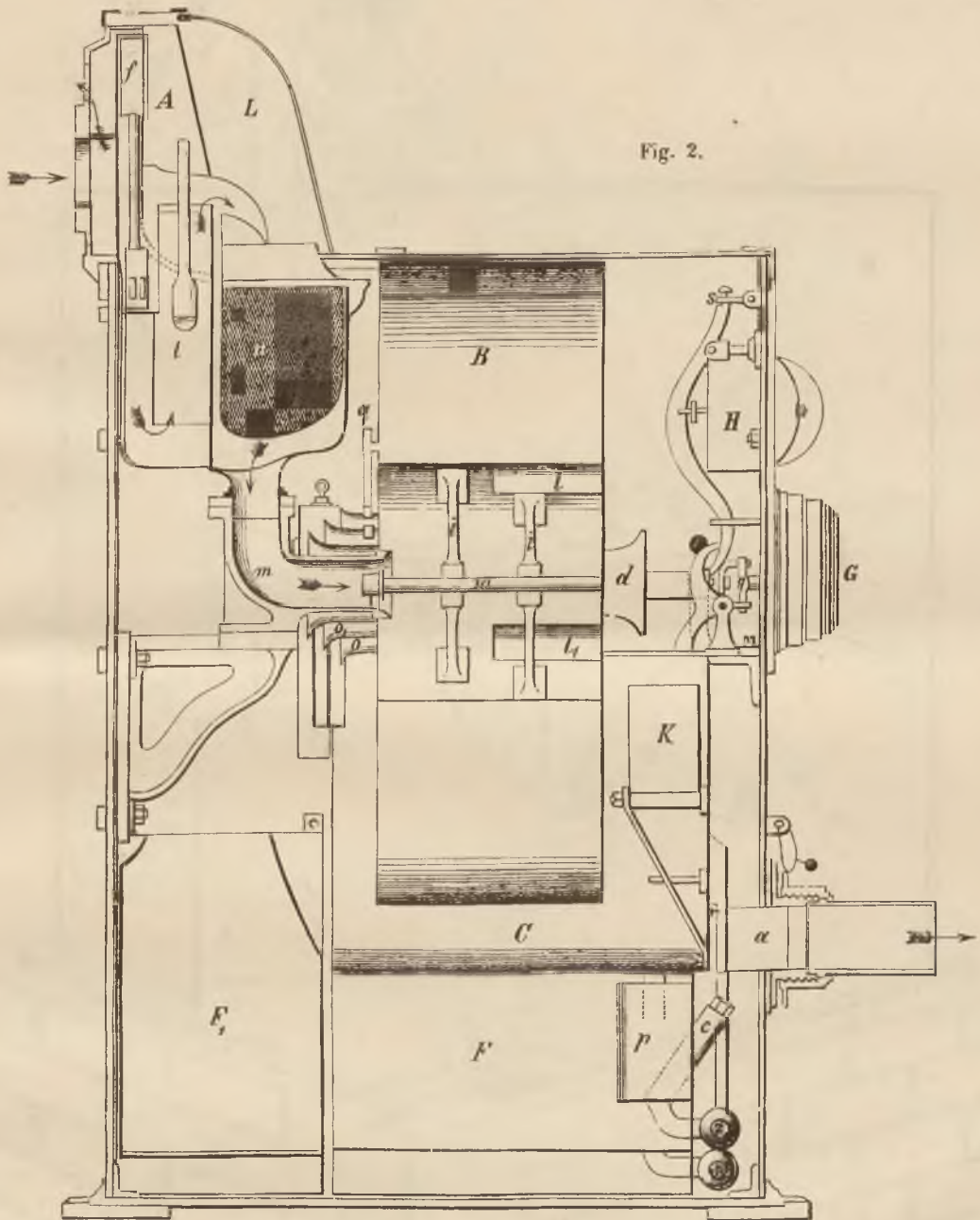

Fig. 3.

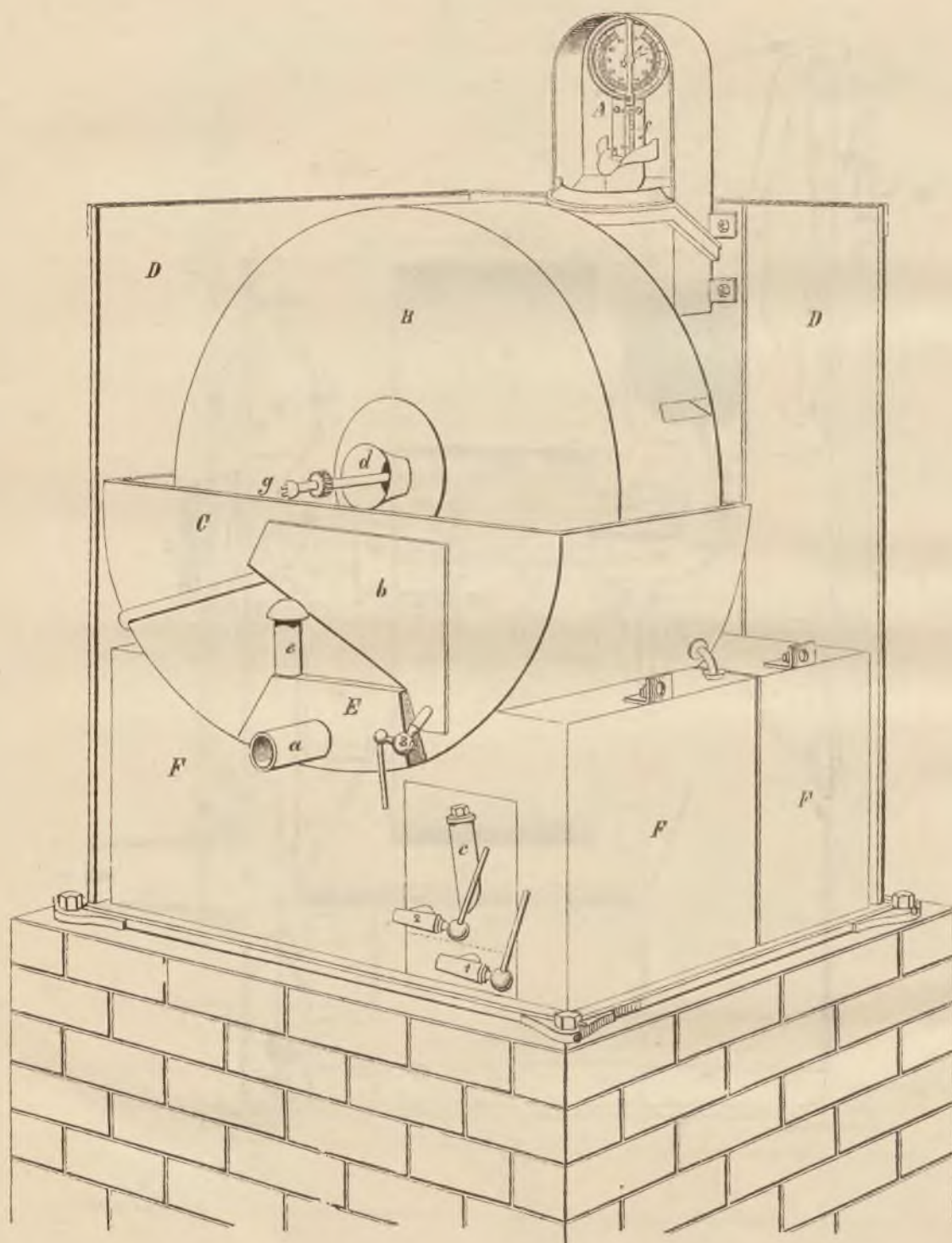

Fig. 4.

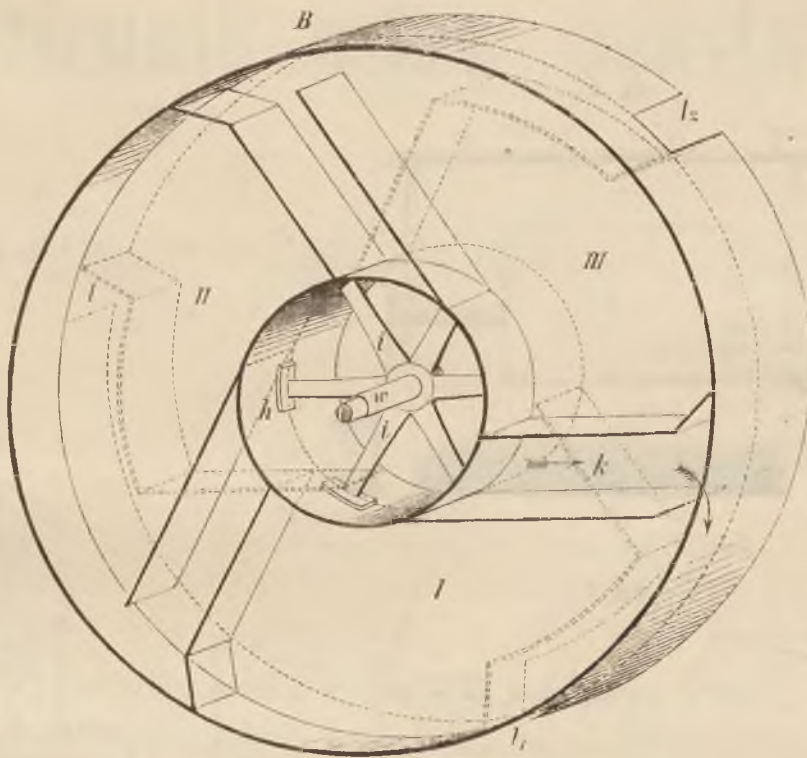

Fig. 5.

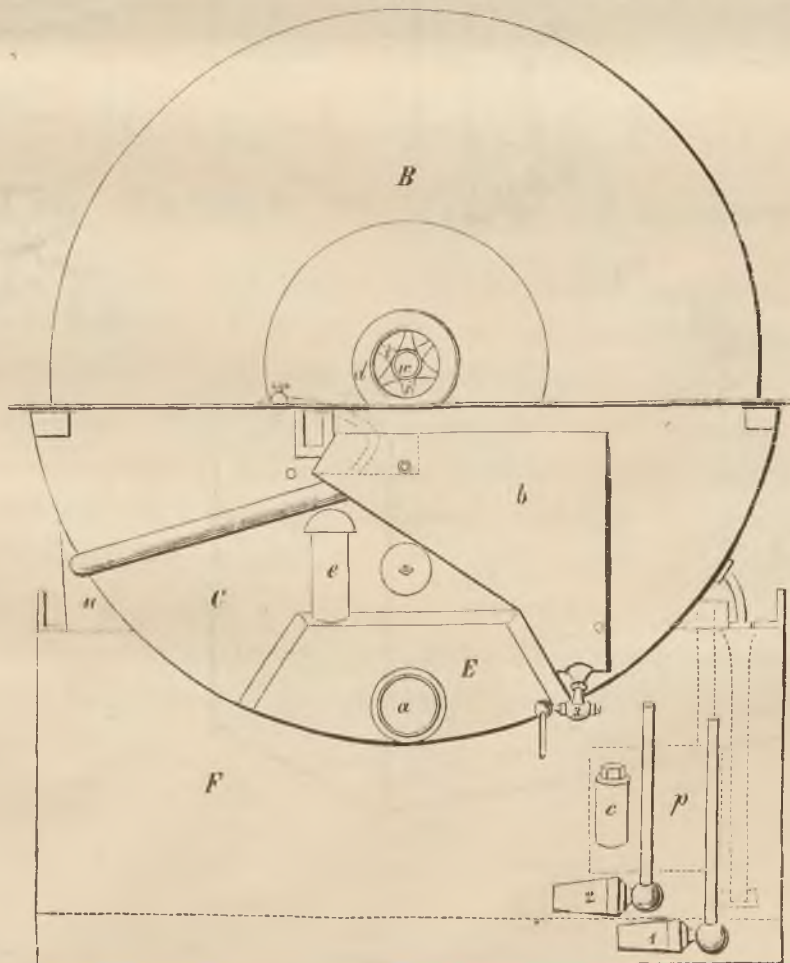

Fig. 6.

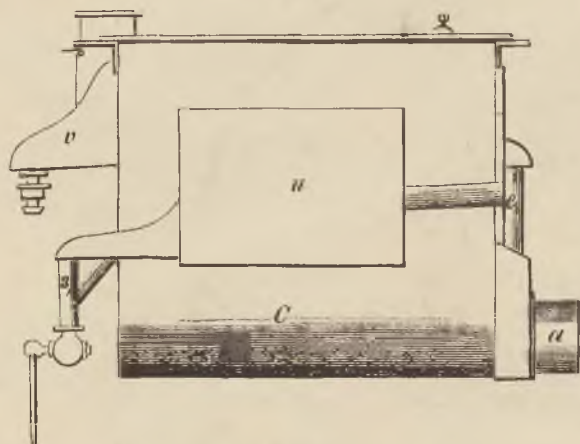

Fig. 7.

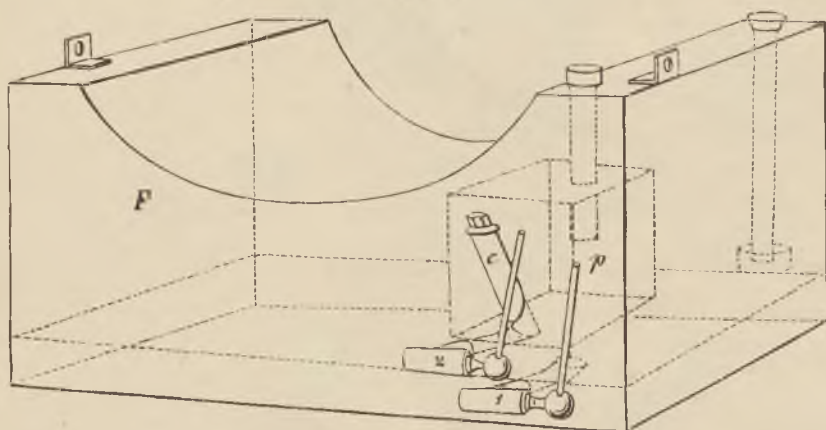

Fig. 8.

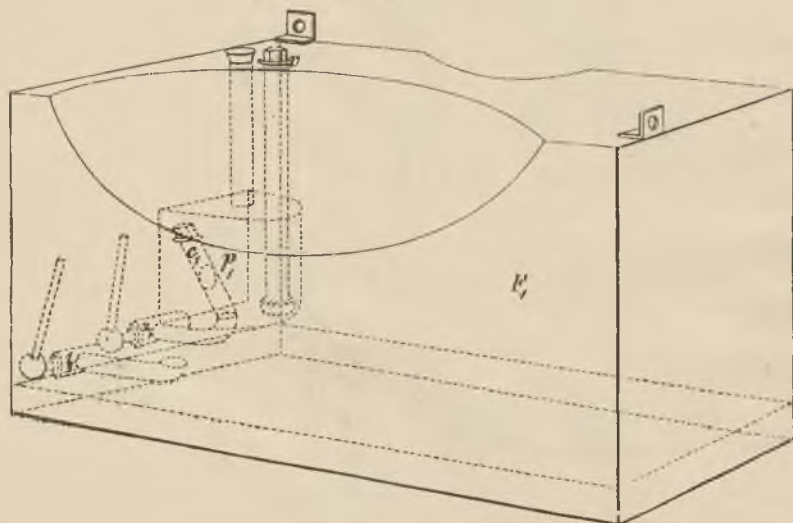

Fig. 9.

